

С. М. Еш

ФІНАНСОВИЙ РИНОК

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

С. М. Еш

ФІНАНСОВИЙ РИНОК

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

2-ге видання

Рекомендовано

*Міністерством освіти і науки України
для студентів вищих навчальних закладів*

Київ
«Центр учбової літератури»
2011

УДК 336.76(075.8)
ББК 65.053я73
Е 96

Гриф надано
Міністерством освіти і науки України
(Лист № 1.4/18-Г-1814 від 14.05.2008)

Рецензенти:

Бакаев О. О. — академік НАН, доктор економічних наук, професор;
Ревенко В. Л. — доктор економічних наук, професор;
Мартиненко В. П. — доктор економічних наук, професор.

Еш С. М.

Е 96 **Фінансовий ринок.** Навч. посіб. 2-ге вид. - К.: Центр учбової літератури,
2011. - 528 с.

ISBN 978-966-364-880-4

Навчальний посібник містить зміст лекцій, ключові поняття, форми самостійної роботи, практичні завдання, тести, термінологічний словник. Форма і зміст посібника відповідають навчальній програмі з дисципліни «Фінансовий ринок» для підготовки ОКР «Бакалавр» напрямку «Економіка і підприємництво».

Для студентів економічних вищих навчальних закладів, які вивчають дисципліни «Фінансовий ринок», «Гроші та кредит», «Ринок фінансових послуг», «Ринок цінних паперів», «Біржова діяльність», «Фінансові ризики», а також для аспірантів, викладачів, практичних працівників фінансово-кредитної сфери.

УДК 336.76(075.8)
ББК 65.053я73

ISBN 978-966-364-880-4

© Еш С. М., 2011.
© Центр учбової літератури, 2011.

ЗМІСТ

<i>ВСТУП</i>	6
Розділ і. Основні теоретичні положення дисципліни «Фінансовий ринок»	9
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	9
1. Сутність фінансового ринку, необхідність і передумови його створення	9
2. Принципи та функції фінансового ринку	16
3. Структура фінансового ринку	21
4. Класифікація фінансових ринків	28
5. Фінансові активи та фінансові інструменти	36
<i>Контрольні питання</i>	44
Тема 2. Регулювання фінансового ринку	45
1. Сутність регулювання фінансового ринку: принципи, напрямки, рівні та форми регулювання	45
2. Державне регулювання фінансового ринку України: сутність, сфери та важелі регулювання	53
3. Внутрішнє регулювання фінансового ринку	58
4. Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду....	62
5. Регулювання фінансового ринку в країнах з розвинутою ринковою економікою	67
<i>Контрольні питання</i>	77
Тема 3. Фінансові посередники	78
1. Сутність фінансових посередників і їх функції	78
2. Суб'єкти банківської системи	83
3. Небанківські фінансово-кредитні інститути	91
4. Контрактні фінансові інститути	105
5. Посередники депозитарно-клірингової діяльності	122
<i>Контрольні питання</i>	133

Тема 4. Ризик і ціна капіталу	134
1. Ціноутворення на фінансовому ринку	134
2. Майбутня та поточна вартість фінансових інструментів	140
2.1. Зміна вартості грошей у часі	140
2.2. Види та структура процентних ставок	146
2.3. Механізм оцінювання фінансових активів	150
2.4. Формування вартості окремих фінансових інструментів ..	159
3. Фінансові ризики	163
4. Розвиток теорій ризику	177
<i>Контрольні питання</i>	184
Тема 5. Грошовий ринок	185
1. Сутність та особливості функціонування грошового ринку..	185
2. Структура грошового ринку та його інструменти	195
3. Обліковий ринок і його особливості	203
4. Міжбанківський ринок та операції, що здійснюються на між- банківському ринку	211
<i>Контрольні питання</i>	215
Тема 6. Валютний ринок	217
1. Становлення національної та світової валютних систем	217
2. Поняття, функції та суб'єкти валютного ринку	221
3. Валютні операції	234
4. Валютне регулювання та курсова політика Центрального банку	240
<i>Контрольні питання</i>	255
Тема 7. Ринок капіталів	256
1. Основи організації ринку капіталів	256
2. Кредитний ринок як складова ринку капіталів	259
3. Основні форми кредитних відносин	263
4. Кредитні рейтинги	274
<i>Контрольні питання</i>	276
Тема 8. Ринок похідних фінансових інструментів	277
1. Особливості розвитку ринку похідних цінних паперів	277
2. Історія виникнення та розвитку ринку строкових угод	283
3. Характеристика основних похідних фінансових інстру- ментів	286
4. Створення ринку «синтетичних» цінних паперів	311
<i>Контрольні питання</i>	315

Тема 9. Фондовий ринок	316
1. Загальна характеристика фондового ринку	316
2. Ознаки класифікації фондового ринку	323
3. Учасники фондового ринку та їх професійна діяльність	329
4. Основні операції фондового ринку	337
<i>Контрольні питання</i>	343
Тема 10. Цінні папери як головний інструмент фінансового ринку	344
1. Сутність цінних паперів і їх місце на фінансовому ринку ...	344
2. Характеристика акцій та механізм їх функціонування	355
3. Облігації, їх види та роль в економіці	366
4. Роль інвестиційних сертифікатів і приватизаційних паперів у функціонуванні фінансового ринку	381
5. Формування портфеля цінних паперів	385
<i>Контрольні питання</i>	397
Тема 11. Фондова біржа та біржові операції	398
1. Сутність фондової біржі, її види та функції	398
2. Правила фондової біржі	408
3. Сутність біржового ринку	420
4. Біржові фондові індекси	428
5. Рейтинги фондового ринку	436
<i>Контрольні питання</i>	441
Розділ II. Тести, завдання і задачі для семінарських і практичних занять	442
Розділ III. Методичне забезпечення для самостійної роботи	489
Розділ IV. Рекомендації до розв'язання задач	494
Словник термінів з курсу «Фінансовий ринок»	504
Список використаної та рекомендованої літератури.	520
Предметний покажчик	523
Мовні скорочення	527
Іншомовні скорочення	527